

Terciman: Patselâ A.
Muharrir: Seydametova N.

Birinci Ukrayina tamir halqları kongressiniñ

Rezolüsiyası

Kiyiv ş. 02.12.2025

Biz, Ukrayina tamir halqları olğan Qırımtatarlar, Qaraylar Ve Qırımçaqlar Birinci Ukrayina tamir halqları kongressinde toplaşıp:

- bizim atalarımızniñ toprağı, arazileri, suvları ve tabiat servetlerinden ayırılmaz bağımızni **añlayaraq;**
- tamirları asırlar boyu uzanğan bizim medeniyetlerimiz, ananelerimiz, tillerimiz, maneviy ve tarihiy miraslarımızğa **sadıqlığımızni tasdıqlayaraq;**
- öz tarihleri, medeniyetleri, tilleri ve ananelerinen Qırımtatarlar, Qaraylar ve Qırımçaqlar Ukrayin siyasiy milletiniñ ayırılmaz parçası olğanlarını **qayd eterek;**
- öz kelegegimizni hükümrân, mustaqil, demokratik Ukrayinanıñ terkiinde körgenimizni **bildirerek;**
- Ukrayina devletiniñ hükümrânlığı ve topraq bütünligini halqara seviyede tanılgan sınırlarında qorçalamaq için **ğayret köstererek;**
- Rusiye-Ukrayina cenki, Qırımniñ ve Ukrayinanıñ başka arazileriniñ işğali neticesinde Ukrayina tamir halqları muntazam sürette repressiyalarğa oğrağanları, taqip etilgenleri ve olarnıñ haqları, şu cümleden, tarihiy topraqlarına, arazilerine, servetlerine ve institut temsilciliklerine irişmek haqqı sınırlanğanını **tesbit eterek;**
- tamir halqlarınıñ temsil organlarınıñ huquqiy statusınıñ uyğun şekilde qayd etilmesi ve olarnıñ milliy ve halqara seviyelerde qarar aluv esnaslarında iştirak etmeleriniñ kefil etilmesi aktual ve çezilmegen vazifeler olup qalğanını **qabul eterek;**
- Rusiye-Ukrayina cenki, Qırımniñ işğali ve Ukrayinanıñ başka topraqlarınıñ işğali neticesinde peyda olğan çağıruvlar ve tehlükeler şaraitinde tamir halqlarınıñ haqlarını qorçalav kefaletlerini pekitmek kerekligini **qayd eterek;**
- tamir halqlarınıñ öz taqdirini tayin etmek haqqını hürmet etmek, medeniyet, til ve din kimligini saqlamaq, yañıdan yaratmaq ve inkişaf ettirmek haqqına, ayrıca topraqlarına ve servetlerine tarihiy olaraq sahip olmalarına, olarnı kullanmaq ve idare etmek haqqına sayğı köstermek kerekligini **bildirerek;**

– Serbest, İlk ve Haberdar Razılığı (SİHR) prinsipine kesinlikle riayet etip, tamır halqlarının haqları, menfaatlari ve kelegeceğine dair qararlar aluv ceryanlarında olarnıñ semereli iştirak etmelerini teminlenmesini **talap eterek**;

– halqara huquq esaslarını, şu cümleden, BMTniñ Tamır halqlarının haqları haqqında beyannamesini, insan haqları sahasındaki halqara aktlarını, hem de Ukrayina Anayasasını, Ukrayinanıñ “Ukrayina tamır halqları haqqında” Qanunını ve başqa tertipleyci-huquqiy aktlarını **hesapqa alaraq**;

bu Rezolüsiyanı Birinci Ukrayina tamır halqları kongressiniñ iştirakçileriniñ ortaqlıq istegi olaraq İLÂN ETEMİZ ve:

Milliy seviyede:

1. Ukrayinanıñ “Ukrayina tamır halqları haqqında” Qanunını devlet idaresiniñ bütün seviyelerinde **ömürge keçirmege**;
2. Qırımtatar halqınıñ vekâletli organı olğan Qırımtatar Milliy Meclisiniñ huquqiy statusını, Qaray ve Qırımçaq halqlarınıñ vekâletli organlarınıñ huquqiy statusını pekitmege, olarnıñ Ukrayina qanunlarına köre faaliyetini **temin etmege**;
3. Serbest, İlk ve Haberdar Razılığı (SİHR) esaslarına binaen, olarnıñ haqları ve qanuniy menfaatlarına dair meselelernen bağı devamlı inkişaf strategiyalarınıñ prioritetleriniñ belgilenmesinde ve işlep çıkarılmasında, devlet ve bögle programmaları, strategik vesiqalarınıñ hazırlanması ve ömürge keçirilmesinde tamır halqlarınıñ iştirak etmelerini **temin etmege**;
4. Ukrayina tamır halqlarınıñ devamlı inkişafı için tahsil, til, medeniyet, sağıqlıq, iqtisadiyat ve ekologiya sahalarını qaplap alacaq strategiyanı **işlep çıqarmağa ve ömürge keçirmege**;
5. Vekâletli organları vastasinen tamır halqlarınıñ dünya tertibini quruv esnasında, şu cümleden, BMTniñ Havfsızlıq Şurasınıñ 1325 “Qadınlar, barış, havfsızlıq” Qararınıñ esaslarına riayet eterek, her bir barışq muzakerelerinde iştirak etmelerini **temin etmege**;
6. Tamır halqlarınıñ halqara esnaslarda, şu cümleden, BMTniñ İnsan haqları şurasınıñ işinde iştirak etmelerini genişletilmesini **teşviq etmege**;
7. “Ukrayinanıñ huquq miraslığı haqqında” Ukrayina Qanunına binaen Ukrayina toprağı olğan arazilerni siyasiy taqipler, sürgünler ya da tarihiy mesken yerlerden uzaqlaşdırılğanları sebebinden terk etmege mecbur olğan Ukrayina tamır halqlarını ve olarnıñ doğrudan doğru soyundan kelgen evlâtlarını qaytaruv mehanizmi

belgilenmesine yönətilgen qanuniy aktlarınñ işlep çıxarılması ve qabul etilmesini **temin etmege** çağırımız.

Halqara seviyede:

1. Rusiye-Ukrayina cenki şaraitinde Ukrayina tamır halqlarınınñ temin olunmasında Ukrayinağa her tərəfli destek **köstermege** ve onların ömürge keçirilməsini **nezaret etmege**;
2. Avropa Havfsızlıq ve İşbirlik teşkilâtı (AHİT) bölgəsində tamır halqlarının vaziyətini yaxşılaşdırmaq üçün faaliyet planını **işlep çıxarmağa**;
3. BMTnñ Ukrayinanın tamır halqlarına dair insaniy yardım maqsadınən kirişme planını **işlep çıxarmağa**;
4. Ukrayina tamır halqlarınən beraber Ukrayina tamır halqlarına insaniy, medeniy ve iqtisadiy destek kösterüv halqara programmalarını **işlep çıxarmağave ömürge keçirmege** çağırımız.

Ukrayina tamır halqları Kongressiniñ iştirakçileri Ukrayina tamır halqlarınınñ Ukrayina Prezidenti, Ukrayina Yuqarı Radası ve Ukrayina Nazirler Kabineti ile konstruktiv, devamlı ve manalı işbirlikke hazır olğanlarını tasdıqlaylar.

Ukrayina tamır halqları ileride de Ukrayin vatandaş cəmiyyətiniñ faal ve məsuliyyətli küçü olup qalacaqlar, öz ғayretlerini Rusiye düşmanı üzərində Ǵalebe qazanmaq, Ukrayina devletini pekitmek, inkişaf ettirmek ve abadanlaşdırmaq için, həm de bütün vatandaşlarına lâyıq yaşayış seviyesini təmin etmək için yönəltecekler.